

DIRECȚIILE STRATEGICE DE DEZVOLTARE A COMUNITĂȚILOR RURALE

Gabriel MĂRGINEANU,
magistru on sociologie,
doctorand AAP

SUMMARY

Country's lasting development, as a whole, depends on the development of each local collectivity, on their capacity to elaborate and to promote the best social and economical policy for their community. For this purpose, the local collectivities have to identify the catalytic matters to be solved, as well as to find the optimal solutions. The strategic ways of rural collectivity development are determined by life realities and are established both under the National Strategy of social and economic development and Regional Strategies.

They are: - reorganization, modernization, efficiency of the existent agricultural exploitations;

- development of non – agricultural economic activities, including service rendering, manufacturing, rural tourism etc.; - rise in living standards to rural population by improving the system of its social protection, extension of motorways, informational systems, development of education and culture; - investment drawing etc.

Dezvoltarea durabilă a țării on ansamblu depinde de dezvoltarea fiecărei colectivități locale. Cu cbt colectivitățile locale vor fi mai bogate cu atbt și statul va fi mai bogat. Colectivitățile locale se clasează on mai multe categorii, avbnd comună la baza grupării. Etimologia termenului comună demonstrează că această grupare umană a apărut dintr-o comunitate de viață și de interese, avbnd caracterul unei societăți naturale ține

de vecinătate. On mod tradițional, colectivitățile locale se grupează on comunități urbane și comunități rurale, on diferite țări, onă ele sunt supuse fie unui regim uniform, fie imperiului unor dispoziții legale diferite.

Sub aspect administrativ, teritoriul Republicii Moldova este organizat on unități administrativ-teritoriale (raioane, orașe și sate).

Satul este o unitate administrativ-

teritorială care cuprinde populația rurală unită prin teritoriu, condiții geografice, rețele economice, social-culturale, tradiții și obiceiuri. În funcție de condițiile economice, social-culturale, geografice și demografice, două sau mai multe sate se pot uni, formând o comună. Prin urmare, comuna este o unitate administrativ-teritorială care cuprinde populația rurală, unită prin comunitate de interese și tradiții. Comuna poartă denumirea satului-reședință, adică a satului în care oșii are reședință consiliul sătesc (comunal).

Orașul este o unitate administrativ-teritorială mai dezvoltată din punct de vedere economic și social-cultural, decât satul care cuprinde populația urbană, cu structuri edilitar-gospodărești, industriale și comerciale corespunzătoare, a cărei populație, este în mare parte, încadrată în industrie, în sfera de servicii publice și în diferite domenii de activitate intelectuală, în viața culturală și politică. În condițiile legii, unele orașe pot fi declarate municipii – localități de tip urban cu un rol deosebit în viața economică, social-culturală, științifică, politică și administrativă a țării, cu importante structuri industriale, comerciale și instituții din domeniul învățământului, ocrotirii sănătății și culturii.

Raionul este o unitate administrativ-teritorială, alcătuită din sate (comune) și orașe, unite prin teritoriu, relații economice și social-culturale, iar hotarele raionului reprezintă perimetrul suprafeței localităților, incluse în componența acestuia, coincide cu hotarele dintre localitățile raionului respectiv și localitățile raionului limitrof. Actualul sistem al comunităților locale

este constituit din 1615 localități rurale, cu circa 53% din populația țării și o rețea relativ stabilă și echilibrată din 65 de localități urbane, majoritatea cărora sunt consecințe ale evoluției satelor mari. Toate unitățile administrativ-teritoriale au personalitate juridică, dispun de patrimoniu, au dreptul de a soluționa și a gestiona, în cadrul legii, o parte importantă a treburilor publice, iar autoritățile publice din aceste unități, care sunt organe cu competență generală și specială, constituie sistemul administrației publice locale, având ca sarcină satisfacerea intereselor generale ale locuitorilor din unitățile respective.

Conceptul dezvoltării durabile a localităților. Cu cât o localitate este mai mare, cu număr mai mare de locuitori, cu atât ea concentrează mai multe activități, influențează un teritoriu mai mare și asigură în mod eficient o grupare corespunzătoare a funcțiilor și echipamentelor de servicii. De asemenea, cu cât mai mult se extinde o localitate – centru cu teritoriul servit, cu atât mai mult crește numărul, calitatea și complexitatea serviciilor. Conform acestei teze, Concepția dezvoltării durabile a localităților Republicii Moldova presupune o ierarhizare funcțională a localităților, clasificarea acestora pe ranguri, în funcție de importanța lor în rețea și de rolul pe care îl au în teritoriu, potrivit unei structuri de rețea, similare modelului locului central. Această rețea este menită să acopere în mod uniform teritoriul, asigurând un sistem de servicii a populației eficient din punct de vedere economic și social și o dezvoltare echilibrată a localităților în teritoriu.

De menționat că analiza efectuată asupra localităților a evidențiat numeroase probleme, legate de asigurarea cu locuri de muncă și dotări publice, de gradul de confort al locuințelor, de nivelul de echipare edilitară și de degradare continuă a factorilor de mediu. Au fost remarcate diferențe considerabile între municipii și celelalte orașe; inegalități evidente între localitățile urbane și rurale; depopularea continuă a spațiului rural, ombătrbnirea accentuată a populației și a resurselor de muncă.

On marea majoritate, localitățile rurale onregistrează un nivel scăzut de dotare și echipare, iar accesul lor la dotări publice de importanță majoră este nesatisfăcător atbt prin numărul de unități, cbt și prin starea clădirilor și calitatea serviciilor prestate. Evoluția satelor din Moldova on procesul modernizării va fi generată de două tipuri de situații: a) satele, on care majoritatea populației va continua să desfășoare activități on domeniul agriculturii, vor evolua pe linia modernizării, a ridicării nivelului de civilizație, rămbnbnd localități on categoria satelor și b) satele, on care majoritatea populației ocupate va fi concentrată on alte domenii decbt cel agricol, vor evolua – prin modernizare – spre localități de tipul orașelor, ca urmare a creării unei concordanțe ontre tipul de viață comunitară și infrastructura acesteia. Cbt privește cadrul ierarhizării orașelor, clarificarea municipiilor va avea drept criterii factorii principali ce determină rolul acestora on rețeaua de localități și nivelul corespunzător al onzestrării care face posibil acest rol.

Relansarea economică a comunităților

rurale. Ontrucbt starea economică a localității reprezintă veriga critică on lanțul activităților de dezvoltare comunitară, relansarea economiei locale este considerată ca un catalizator on soluționarea celorlalte probleme cu care se confruntă comunitățile locale (șomajul, sărăcia, infrastructura deteriorată a serviciilor publice, starea degradată a mediului ambiant etc.).

Obiectivul fundamental al Strategiei de dezvoltare social-economică a Republicii Moldova este formarea unei economii de piață social orientate, bazate pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate on concurență liberă. Aceasta impune crearea unui sistem economic competitiv și compatibil cu principiile, normele, mecanismele și instituțiile economiilor moderne. Crearea și dezvoltarea unei economii funcționale, compatibile cu principiile, normele, mecanismele, instituțiile și politicile economiilor moderne va necesita substanțiale schimbări și ajustări structurale, adoptarea unor decizii optime și echilibrate on alegerea politicilor monetar-creditare, bugetar-fiscale, investiționale, de dezvoltare a concurenței și a relațiilor economice externe. On acest context, dezvoltarea economică locală oncepe cu formularea unei strategii.

Practicile de succes din alte state arată că strategia de dezvoltare economică ar trebui să fie parte integrantă a unei strategii generale a localității – planul de dezvoltare socio-economică a localității. Numai prin eforturile comune a tuturor actorilor comunitari se poate ajunge la rezultatele scontate, on procesul de: a) inițiere și organizare a efortului de dezvoltare social-economică; b) evalu-

are a potențialului social-economic al localității; c) elaborare a strategiei de dezvoltare social-economică; d) implementare a strategiei etc.

Comunitatea oșii începe dezvoltarea economică identificând actorii-cheie din localitate care au un interes deosebit în economia locală (autoritățile publice locale, agenții economici, organizațiile comunitare, specialiști din diferite ramuri și domenii, precum și resursele financiare, umane și materiale ce vor fi utilizate). Scopul final al evaluării potențialului economic este cel de a identifica avantajele comparative de care dispune comunitatea pentru a fi valorificate. Convențional, studiul de evaluare va include: analiza climatului de afaceri, pronosticul tendințelor socio-economice și inventarierea potențialului economic: resurselor fizice (active fixe, mijloace circulante și bănești) și resurselor instituționale (agenții de dezvoltare locală, centre de inovații în business, parcuri tehnice, incubatoare industriale). În baza profilului socio-economic al localității și tendințelor evaluate, comunitatea poate începe elaborarea strategiei de dezvoltare economică a localității care include direcțiile prioritare, obiectivele majore și planul de acțiuni. De vreme ce partenerii comunitari sunt de acord cu strategia elaborată, pasul următor este de a transpune în viață această strategie, ceea ce presupune un plan concret și detaliat de acțiuni pe perioade de timp cât mai scurte, pentru a se asigura consecutivitatea avansării spre obiectivele majore schițate.

Strategii sectoriale. Drept punct de reper în acest plan concret poate servi articularea strategiei dezvoltării

economice la necesitățile similare ce se conțin în strategiile sectoriale. Conform Hotărârii Guvernului nr. 877 din 15.07.2003, definitivarea Planului de acțiuni pentru implementarea strategiei de dezvoltare durabile a localității necesită articularea Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei cu următoarele Strategii sectoriale adoptate până la moment: a) de reformare a sectorului public; b) de consolidare a gestiunii finanțelor publice; c) de dezvoltare a agriculturii și mediului rural; d) de dezvoltare a sectorului energetic; e) de protecție a mediului și utilizare durabilă a resurselor naturale; f) de dezvoltare a construcțiilor și urbanismului; g) de amenajare a teritoriului și infrastructurii; h) de dezvoltare a transporturilor și infrastructurii; i) de ocupare a forței de muncă, salarizării și asigurării sociale; k) de dezvoltare a învățământului; l) de dezvoltare a sectorului ocrotirii sănătății; m) de dezvoltare a culturii; n) de dezvoltare a statisticii naționale; o) de dezvoltare a turismului; p) de dezvoltare a sectorului privat; r) de edificare a societății informaționale; s) în domeniul tinerețului, t) privind protecția copilului și familiei etc.

E de precizat că fiecare dintre strategiile menționate conține prevederi speciale adresate comunităților rurale. Vom încerca să ilustrăm această afirmație pe baza Strategiei de dezvoltare durabile a turismului în Republica Moldova în anii 2003-2015.

Mediul rural cu comunitățile sale, cu o bogată cultură și tradiții populare, cu o activitate agricolă specifică, reprezintă elementele esențiale pentru dezvoltarea turismului rural, iar

practicarea acestuia poate să aducă beneficii directe comunităților rurale, unde salariile populației sunt sub nivelul mediu prin crearea de noi locuri de muncă și venituri suplimentare pentru fermieri. Sătenii vor oferi servicii de cazare on gospodăriile proprii. Indicond deficiențele existente: numărul redus al structurilor de cazare, nivelul redus

de conștientizare de către populația rurală și autoritățile din teritoriu a avantajelor acestuia, lipsa unei pregătiri adecvate a populației din mediul rural, insuficiența dotării tehnico-edilitare etc. Strategia vine să specifice direcțiile prioritare de dezvoltare a turismului rural: elaborarea și implementarea cadrului legislativ necesar; efectuarea clasificării structurilor de primire a turiștilor on localitățile rurale; identi-

ficarea localităților rurale on care există posibilități pentru implementarea unor proiecte-pilot on domeniu; crearea on teritoriu a serviciilor de specialitate on domeniu; crearea bazei informaționale, editarea de ghiduri și cataloage privind oferta de turism rural; elaborarea și promovarea proiectelor investiționale pentru crearea, repararea și modernizarea infrastructurii generale și a celei turistice; implementarea unui program de instruire la nivelul autorităților administrației publice locale și al populației etc.

On final se cere de amintit că este de interesul ontregii localități și on beneficiul cetățenilor ei ca spiritul „comunității colaborative” să se fortifice și să fie valorificat pe deplin.

BIBLIOGRAFIE

1. Ioan Alexandru, „Administrația publică. Teorii, Realități, Perspective”, București, Editura LUMINA LEX, 1999;
2. H.A.Simon, V.A.Thompson, D.W.Smithburg, traducere din engleză de A.Anghel, C. Horceag, S. Constantinescu, „Administrația publică”, București, Editura Cartier SRL, 2000;
3. Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT, „Tranziția: Retrospective și perspective”, Chișinău, Editura GUNIVAS SRL, 2002;
4. Maria Orlov, „Drept administrativ”, Chișinău, Editura Epigraf, 2001;
5. Legea nr.764 din 27.12.2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova;
6. Legea Republicii Moldova nr. 123 din 18.03.2003 privind administrația publică locală;
7. Hotărârea Guvernului nr.1491 din 28.12.2001 cu privire la Concepția dezvoltării durabile a localităților Republicii Moldova;
8. Hotărârea Guvernului nr. 854 din 16.08.2001 cu privire la Măsurile de realizare a Programului de activitate al Guvernului Republicii Moldova pe anii 2001-2005 „Renașterea economiei – renașterea țării”;
9. Hotărârea Guvernului nr. 877 din 15.07.2003 cu privire la procesul de definitivare a Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei;
10. Hotărârea Guvernului nr.1065 din 02.09.2003 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare durabilă a turismului on Republica Moldova;